ATTITYDER TILL YRKESPROGRAM

En återkommande studie bland elever i åk. 9, 2024

Inledning

Ungdomsbarometern har tillsammans med WorldSkills Sweden sedan 2016 genomfört en årlig undersökning om niondeklassares inställningar till och uppfattningar om yrkesprogrammen.

I denna rapport presenteras årets enkätundersökning. Cirka 500 niondeklassare som står inför sitt första gymnasieval har fått svara på frågor kring deras associationer till yrkesprogrammen och huruvida man kan tänka sig att välja ett sådant. Resultatet presenteras i tre huvudsakliga teman: bilden av yrkesprogram, intresset för yrkesprogram och information kring yrkesprogram.

Trevlig läsning!

FAKTA OM UNDERSÖKNINGEN

Intervjumetod: Enkät i slumpmässigt rekryterad webpanel

Målgrupp: Elever i åk. 9 som ska välja till gymnasiet

Fältperiod: Januari 2025

Antal intervjuer i studien totalt: Ca 500

SAMMANFATTNING:

- Attityderna till yrkesprogram är förhållandevis stabila över tid med, men andelen elever som är positivt inställda till yrkesprogrammen har minskat.
- Vi ser en ökning av andelen elever som varken är positivt eller negativt inställda till yrkesprogrammen samt är osäkra.
- Många elever upplever fortfarande att yrkesprogrammen gör det lätt att få jobb efter gymnasiet, men den tidigare mycket starka association fortsätter att minska.
- Andelen som tycker att yrkesprogram är ett smart val är den association som ökar mest över tid.
- Ungefär hälften kan tänka sig att välja ett yrkesprogram, att jämföra med den dryga tredjedel som gör det. Det finns således potential kvar för yrkesprogrammen.
- Knappt hälften av eleverna känner till att automatisk högskolebehörighet (med möjlighet att välja bort) har återinförts.
- Det finns skillnader mellan tjejer och killars inställning till yrkesprogram, där de sistnämnda generellt är något mer positiva och intresserade av programmen.

UNGDOMSBAROMETERNS REFLEKTION:

- Andelen neutrala till yrkesprogram är något som generellt ökar i studien över tid, medan andelen negativt inställda fortsätter att ligga på en relativt konstant nivå. Samtidigt ser vi också att flera ställer sig osäkra eller ambivalenta till många av de påståenden som rör attityder till yrkesprogram, till exempel att yrkesprogram har intressant utbildningsinnehåll och uppfattningen om arbets- och karriärmöjligheterna efter ett yrkesprogram
- Den mer ambivalenta uppfattningen hos niondeklassarna kan exempelvis bero på att nästan en tredjedel hade önskat mer information om gymnasievalet, och en fjärdedel specifikt om yrkesprogrammen. Även andelen som instämmer helt i att de fått information om yrkesprogram från studie- och yrkesvägledare har minskat över tid. Dessa resultat pekar på att många fortfarande är öppna för att påverkas i en positiv riktning och att det finns möjligheter att kommunicera mer effektivt
- Viktigt att komma ihåg är att den positiva trenden i antalet förstahandssökande till yrkesprogram fortsätter. Detta innebär att andelen som väljer ett yrkesprogram kan öka utan att de övergripande attityderna förändras, genom att de som är positiva faktiskt också väljer ett yrkesprogram i högre utsträckning. Det är dock viktigt att beakta att de statistiska förändringarna påverkas av större årskullar och att förändringen i andelen som sökt ett yrkesprogram fortfarande är förhållandevis liten
- Positivt är också att andelen som tycker att yrkesutbildning är ett smart val ökar över tid. Däremot tycks lågkonjunkturen utmana en av yrkesprogrammens starkaste associationer: att de leder till jobb direkt efter gymnasiet. Den andelen fortsätter att minska, om än från höga nivåer
- Givet högskolebehörighetens betydelse är det uppseendeväckande att fortfarande drygt hälften av eleverna inte känner till införandet på yrkesprogrammen – i synnerhet eftersom ungefär en tredjedel menar att det gör dem mer positivt inställda till att välja ett yrkesprogram. Detta kan vara en delförklaring till att yrkesprogrammens status fortsätter att sjunka
- Trots att killarna fortsatt är mest positiva till yrkesprogrammen ställer sig varannan tjej positivt till yrkesprogrammen generellt. Drygt två av fem tjejer kan tänka sig att läsa ett yrkesprogram, och andelen som svarar nej har även minskat något jämfört med förra årets mätning

UB

worldskills Sweden

Bilden av yrkesprogram

Påstående: Att läsa yrkesprogram är ett smart val inför framtiden

2017	2019	2021	2023	2024	2025
60%	62%	58%	67%	64%	67%

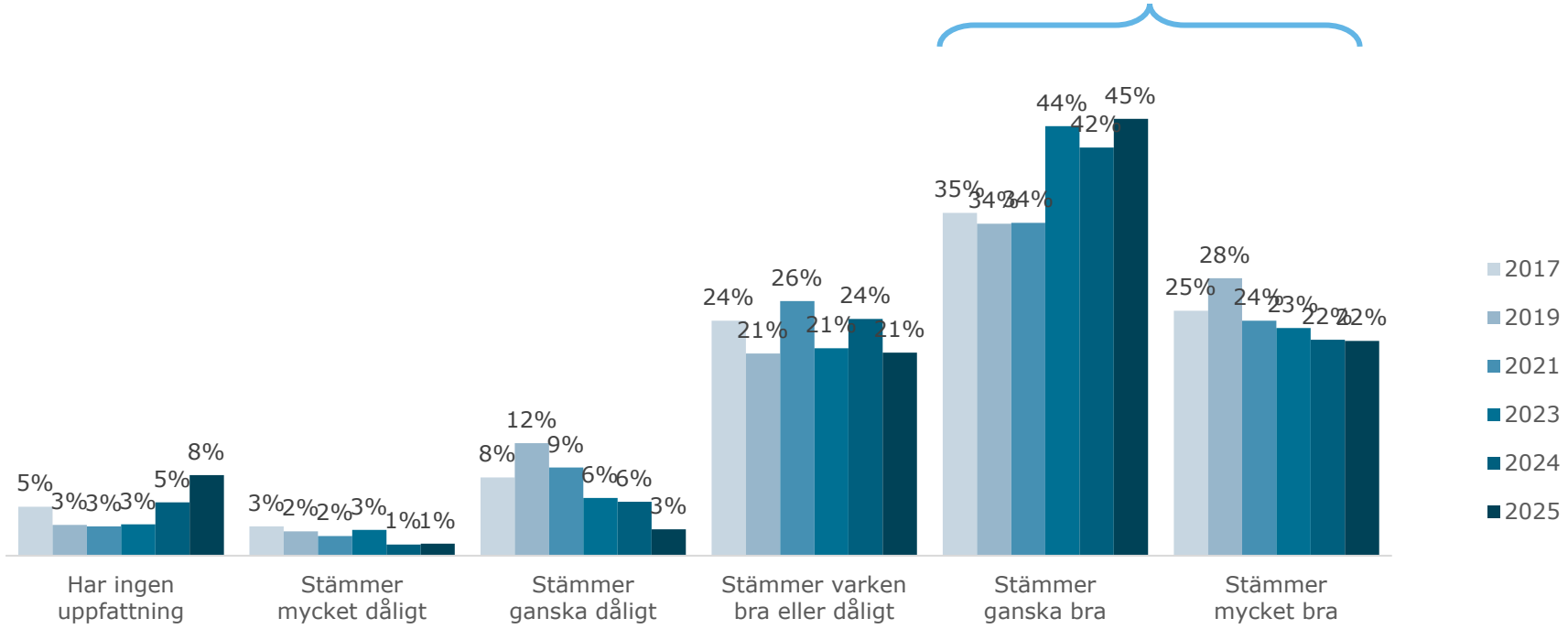

Ungdomsbarometern AB (c) 2025. Samtliga resultat och slutsatser häri presenterade är copyrightskyddade och får ej spridas externt utan Ungdomsbarometerns skriftliga tillåtelse.

Påstående: Det finns yrkesprogram med intressant utbildningsinnehåll

2017	2019	2021	2023	2024	2025
77%	80%	76%	76%	71%	73%

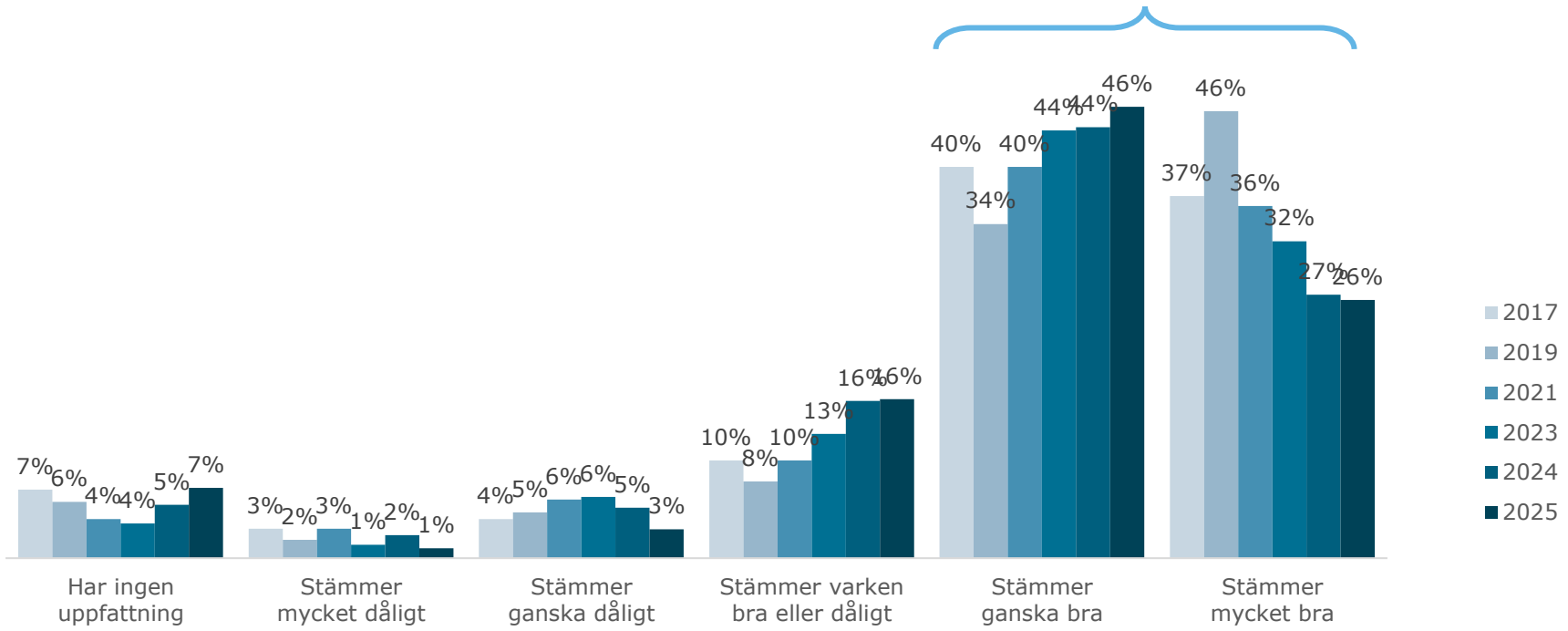

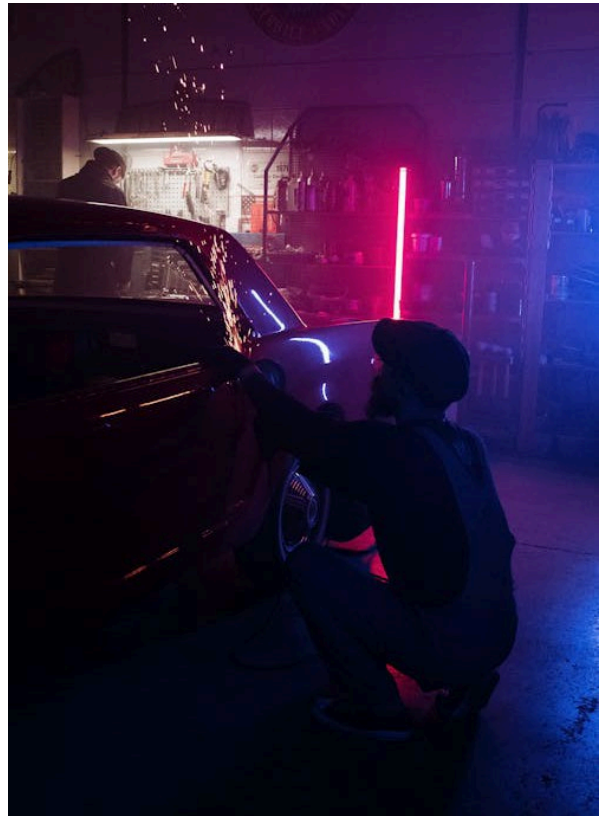

Ungdomsbarometern AB (c) 2025. Samtliga resultat och slutsatser häri presenterade är copyrightskyddade och får ej spridas externt utan Ungdomsbarometerns skriftliga tillåtelse.

Påstående: Att läsa yrkesprogram ger en bra utbildning

2017	2019	2021	2023	2024	2025
66%	72%	64%	71%	71%	69%

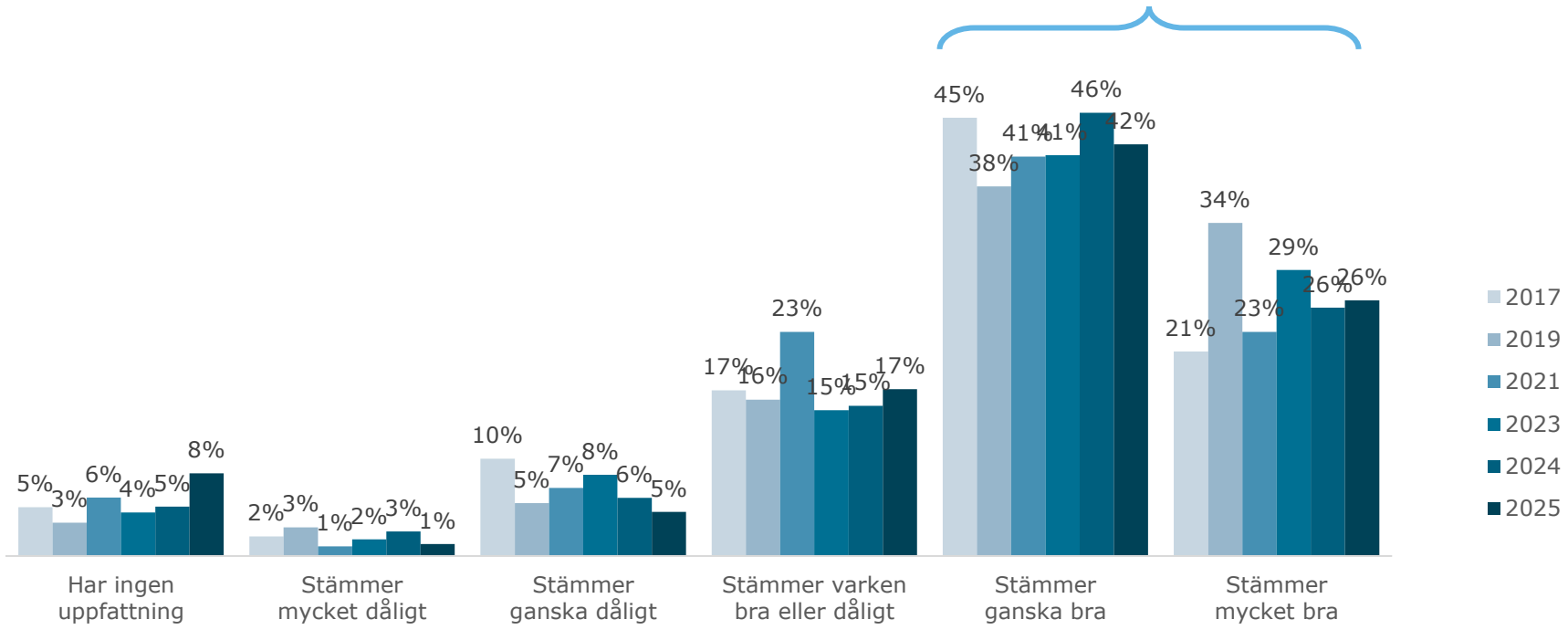

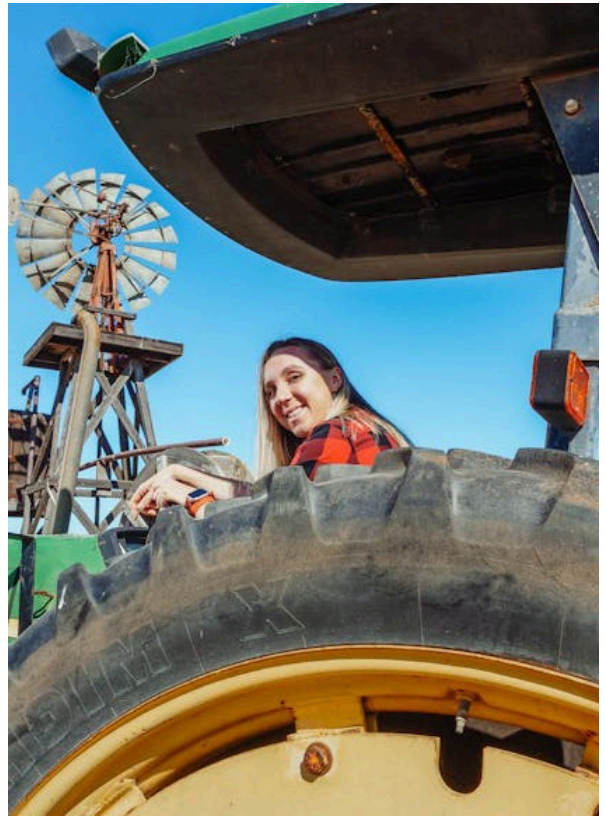

Ungdomsbarometern AB (c) 2025. Samtliga resultat och slutsatser häri presenterade är copyrightskyddade och får ej spridas externt utan Ungdomsbarometerns skriftliga tillåtelse.

Påstående: Yrkesprogram ger många valmöjligheter efter gymnasiet, t.ex. karriärmöjligheter, vidare studier eller starta eget

2017	2019	2021	2023	2024	2025
57%	69%	51%	60%	58%	57%

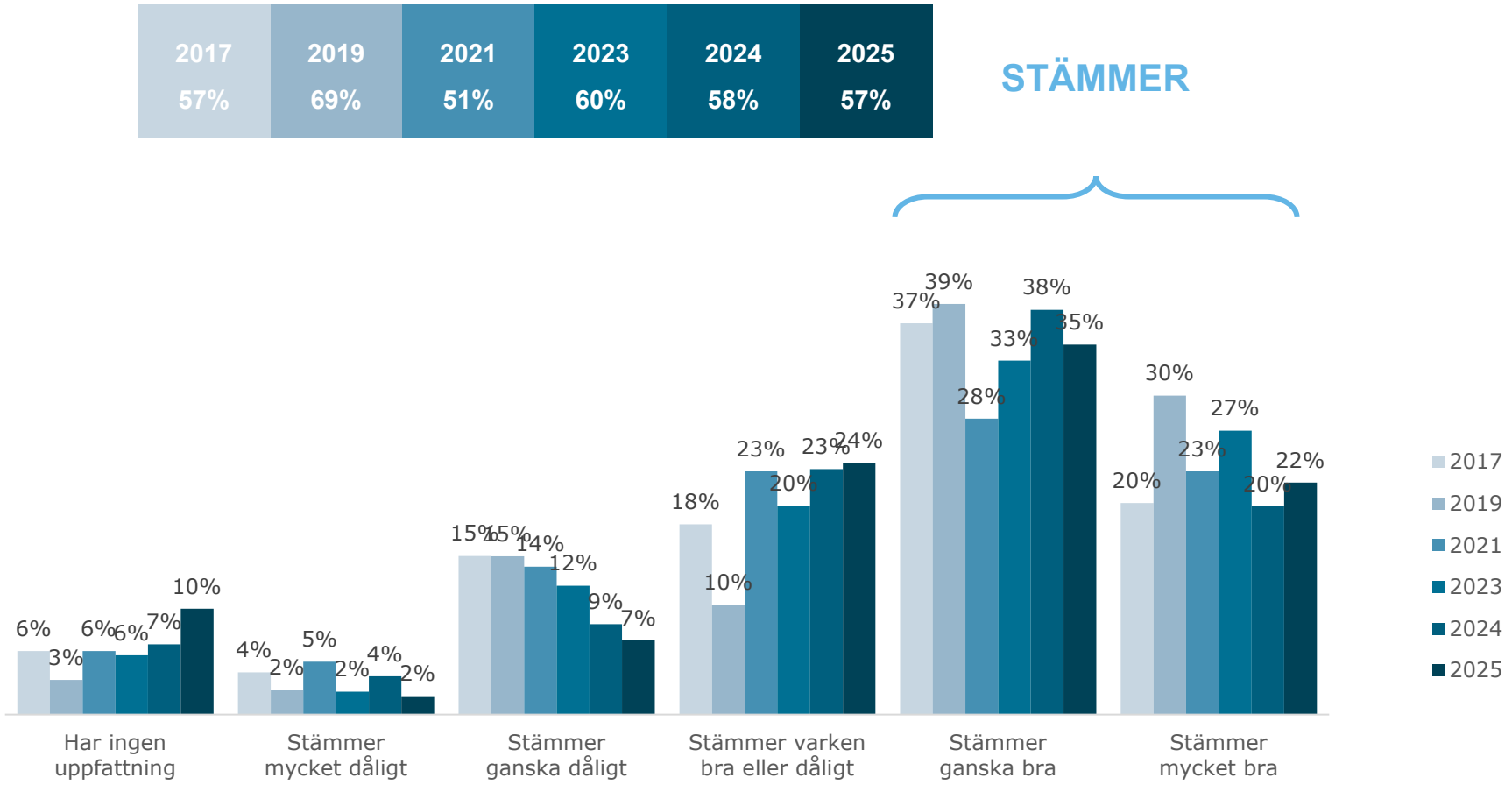

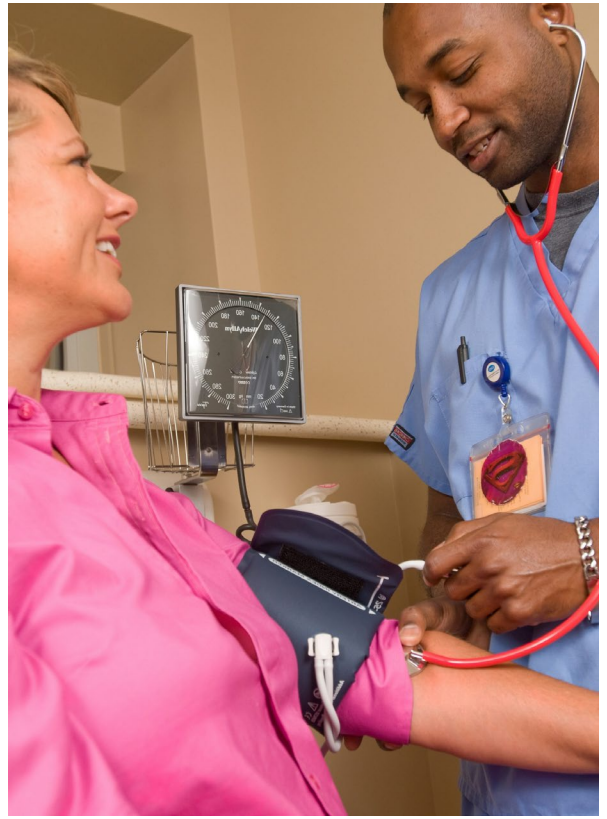

Ungdomsbarometern AB (c) 2025. Samtliga resultat och slutsatser häri presenterade är copyrightskyddade och får ej spridas externt utan Ungdomsbarometerns skriftliga tillåtelse.

Påstående: Att läsa yrkesprogram gör det lätt att få jobb efter gymnasiet

2017	2019	2021	2023	2024	2025
82%	87%	79%	80%	77%	74%

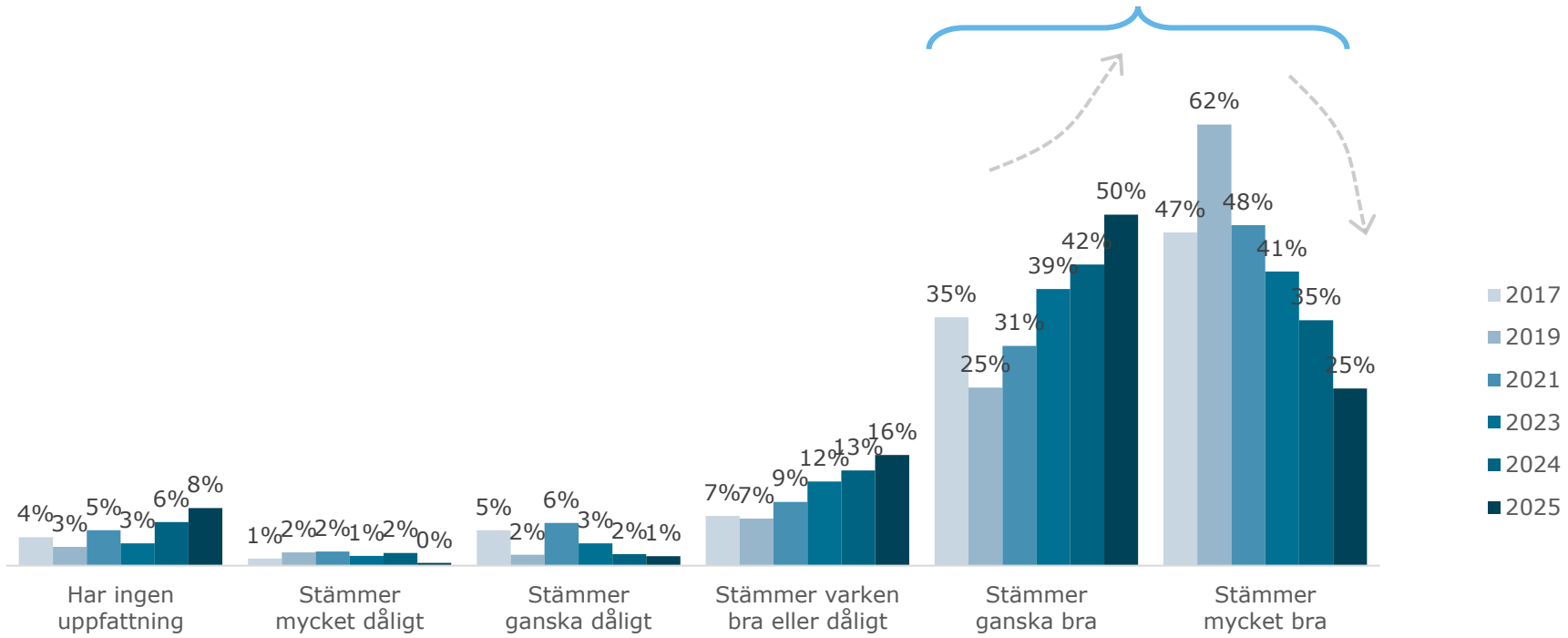

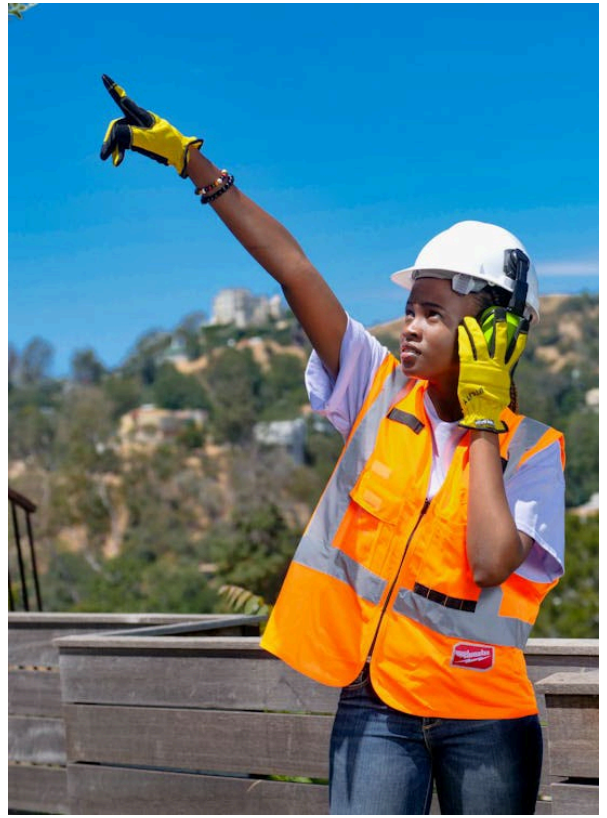

Ungdomsbarometern AB (c) 2025. Samtliga resultat och slutsatser häri presenterade är copyrightskyddade och får ej spridas externt utan Ungdomsbarometerns skriftliga tillåtelse.

Påstående: Det är hög status att läsa yrkesprogram

2017	2019	2021	2023	2024	2025
37%	32%	33%	28%	23%	17%

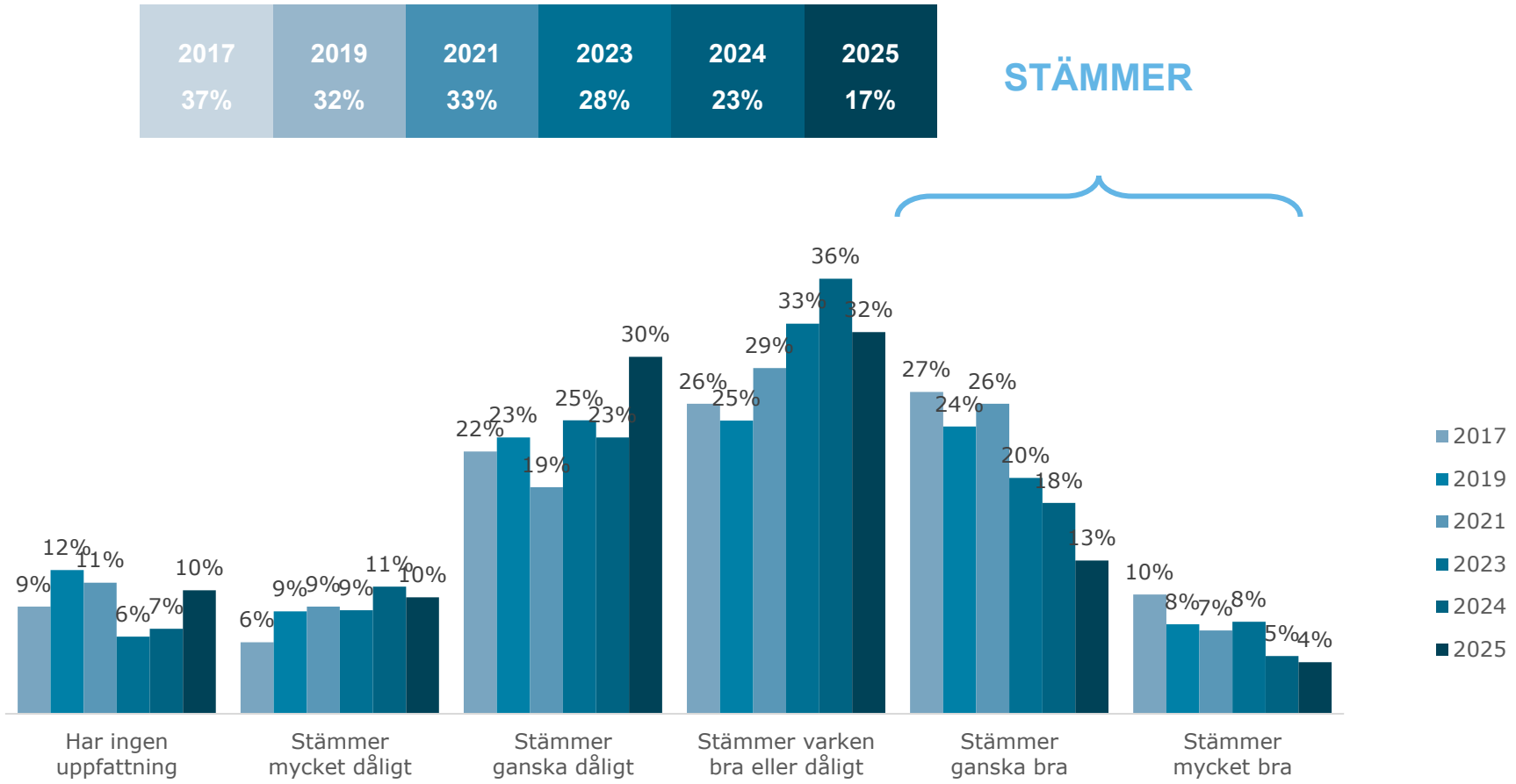

Ungdomsbarometern AB (c) 2025. Samtliga resultat och slutsatser häri presenterade är copyrightskyddade och får ej spridas externt utan Ungdomsbarometerns skriftliga tillåtelse.

Från 2017 till 2025

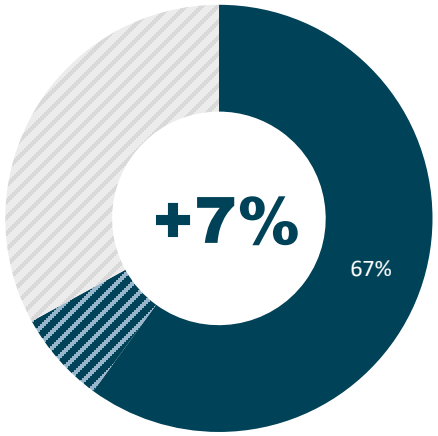

ANDELEN SOM ANSER YRKESPROGRAM ÄR ETT SMART VAL INFÖR FRAMTIDEN

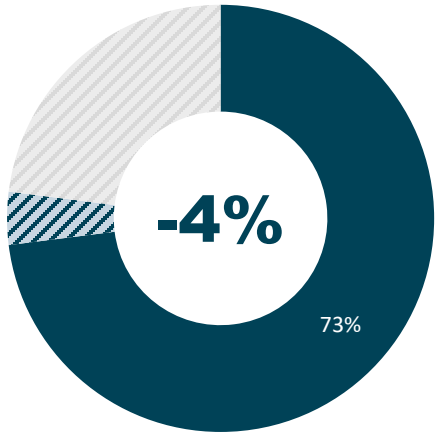

ANDELEN SOM ANSER ATT DET FINNS INTRESSANT UTBILDNINGSINNEHÅLL PÅ YRKESPROGRAM

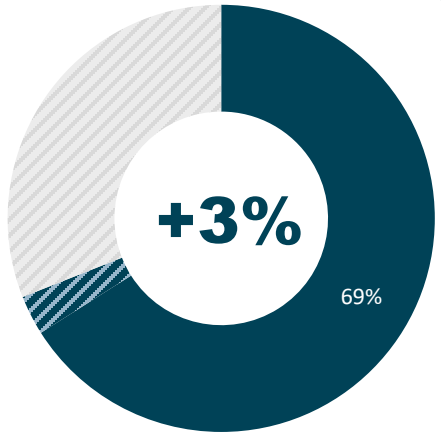

ANDELEN SOM ANSER ATT YRKESPROGRAM GER EN BRA UTBILDNING

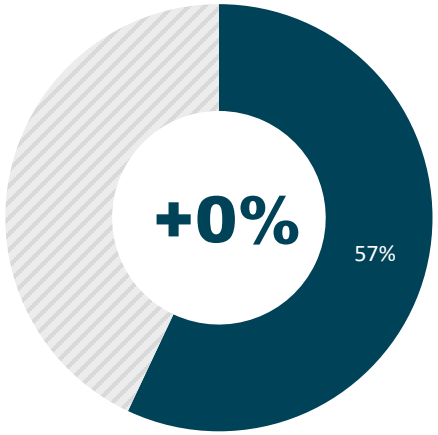

ANDELEN SOM ANSER ATT YRKESPROGRAM GER MÅNGA VALMÖJLIGHETER EFTER GYMNASIET

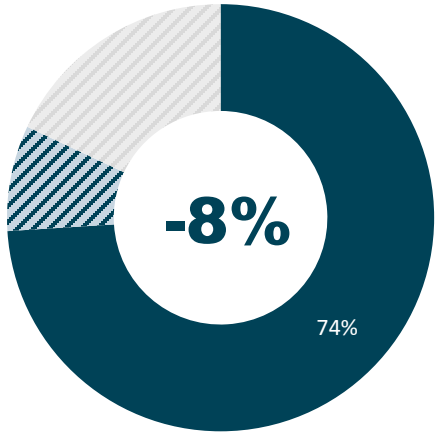

ANDELEN SOM ANSER ATT YRKESPROGRAM GÖR DET LÄTT ATT FÅ JOBB EFTER GYMNASIET

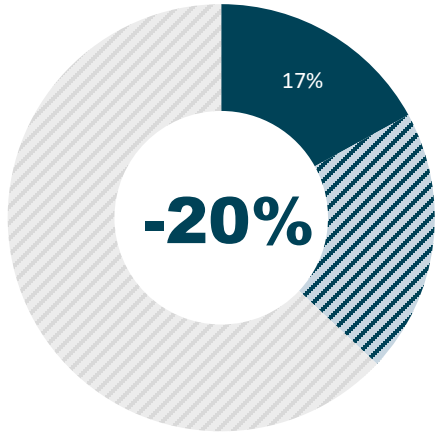

ANDELEN SOM ANSER ATT DET ÄR HÖG STATUS ATT LÄSA YRKESPROGRAM

Intresset för yrkesprogram

Vilken är din inställning till yrkesprogram på gymnasiet i allmänhet?

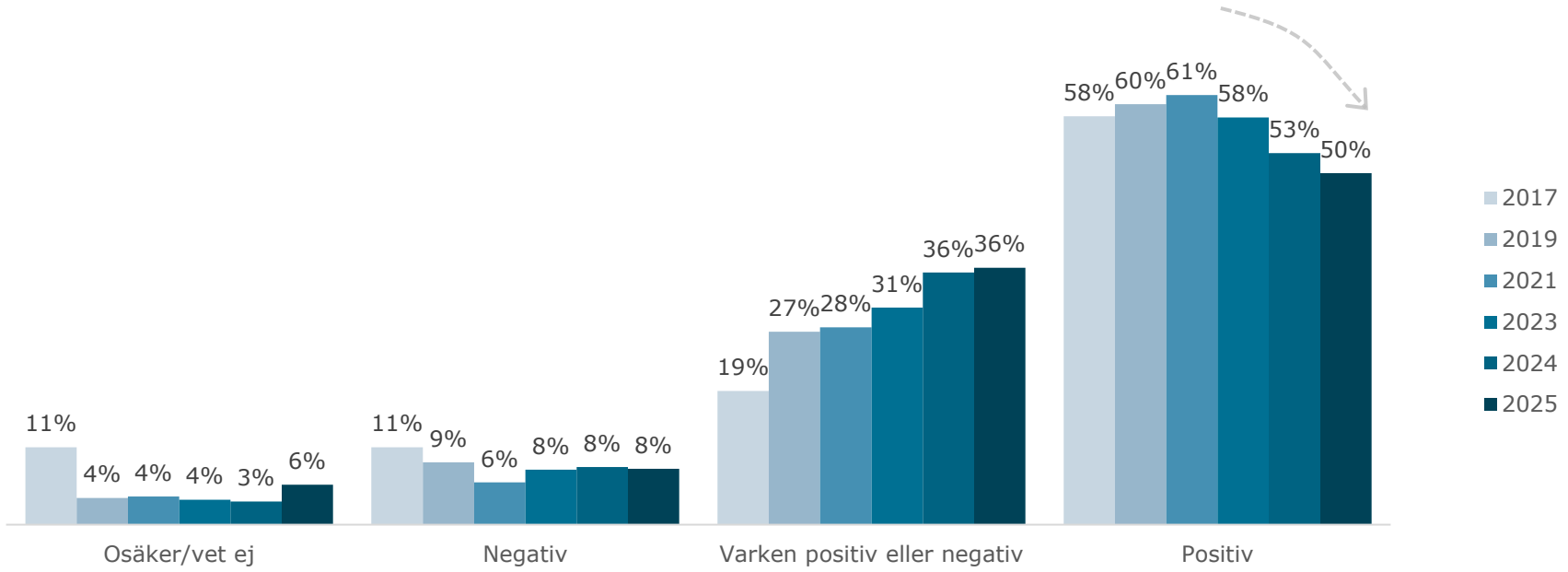

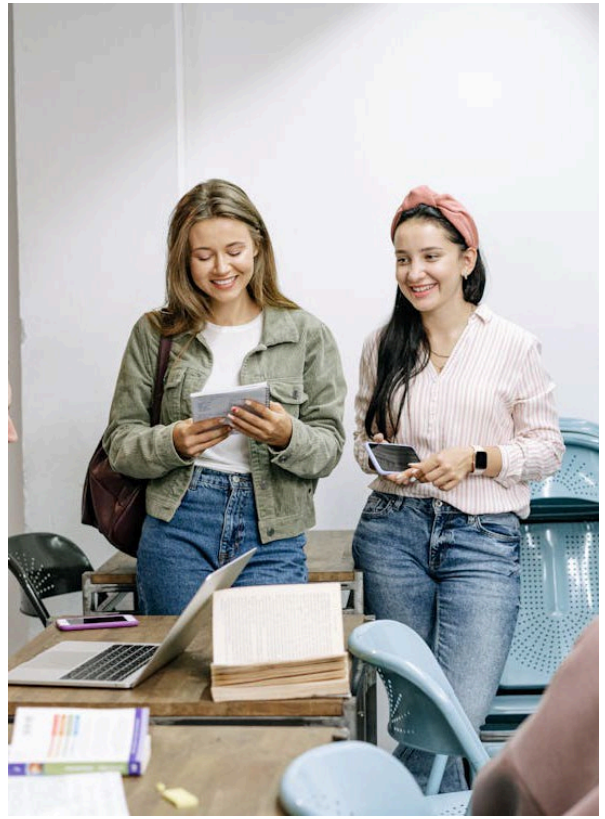

Ungdomsbarometern AB (c) 2025. Samtliga resultat och slutsatser häri presenterade är copyrightskyddade och får ej spridas externt utan Ungdomsbarometerns skriftliga tillåtelse.

Kan du tänka dig att gå ett yrkesprogram på gymnasiet?

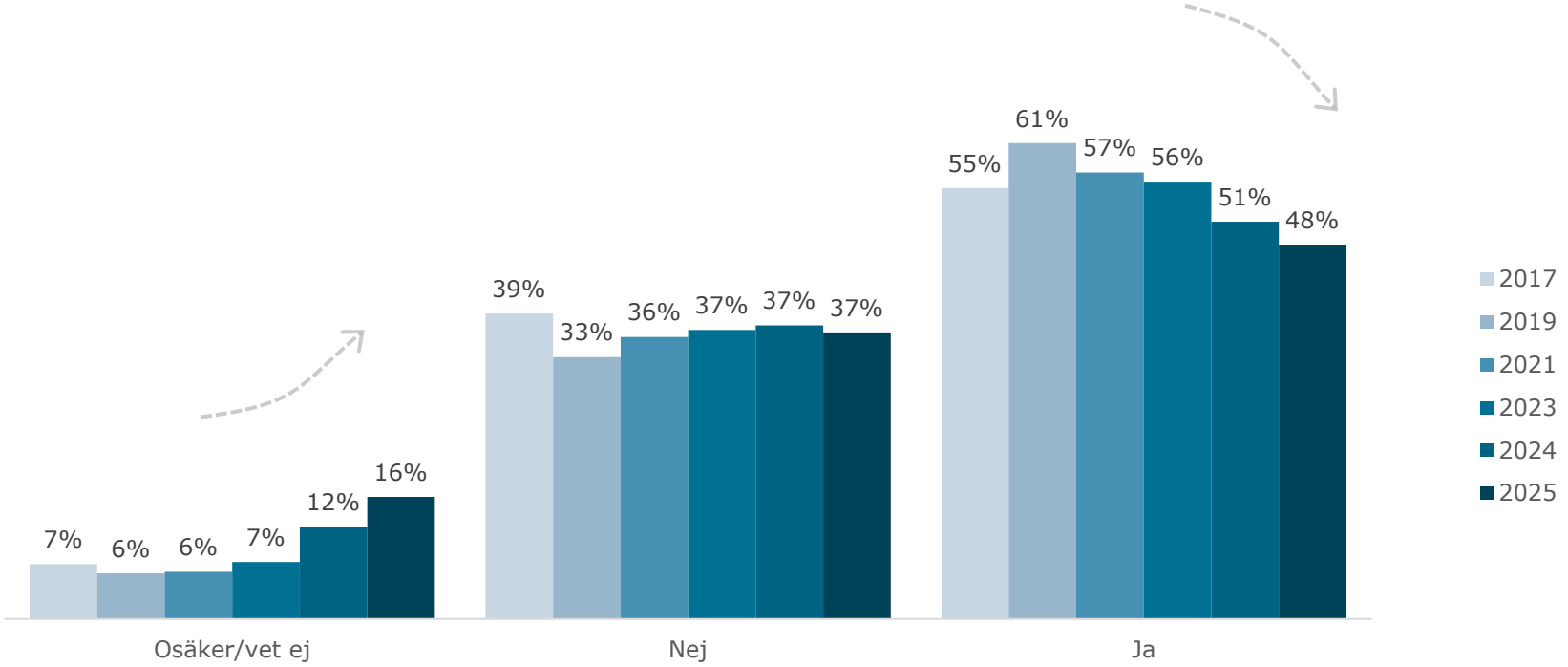

Ungdomsbarometern AB (c) 2025. Samtliga resultat och slutsatser häri presenterade är copyrightskyddade och får ej spridas externt utan Ungdomsbarometerns skriftliga tillåtelse.

Information kring yrkesprogram

Hur viktigt tycker du det är att det gymnasieprogram du väljer...

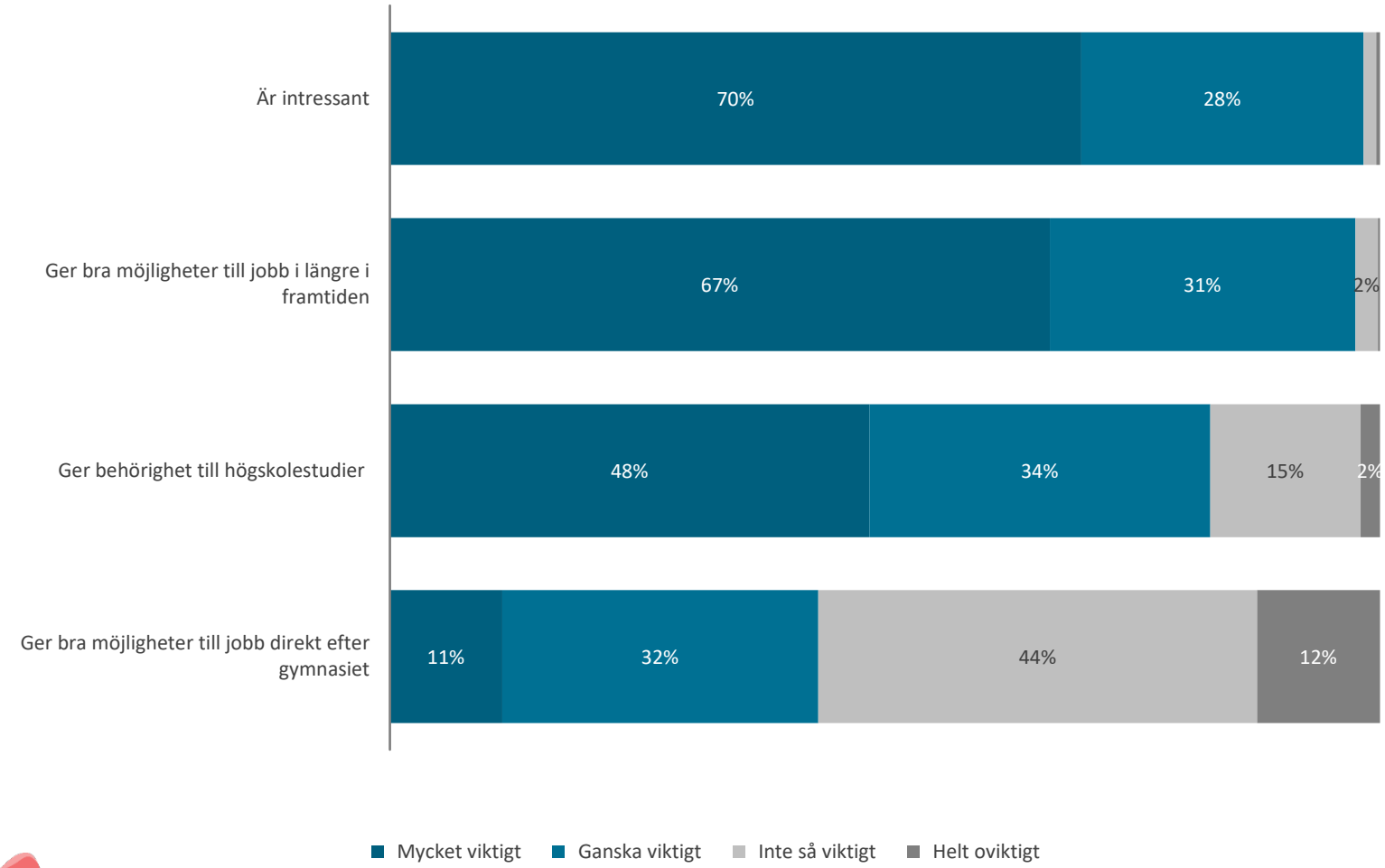

Ungdomsbarometern AB (c) 2025. Samtliga resultat och slutsatser häri presenterade är copyrightskyddade och får ej spridas externt utan Ungdomsbarometerns skriftliga tillåtelse.

Tycker du att du fått tillräcklig information inför ditt gymnasieval?

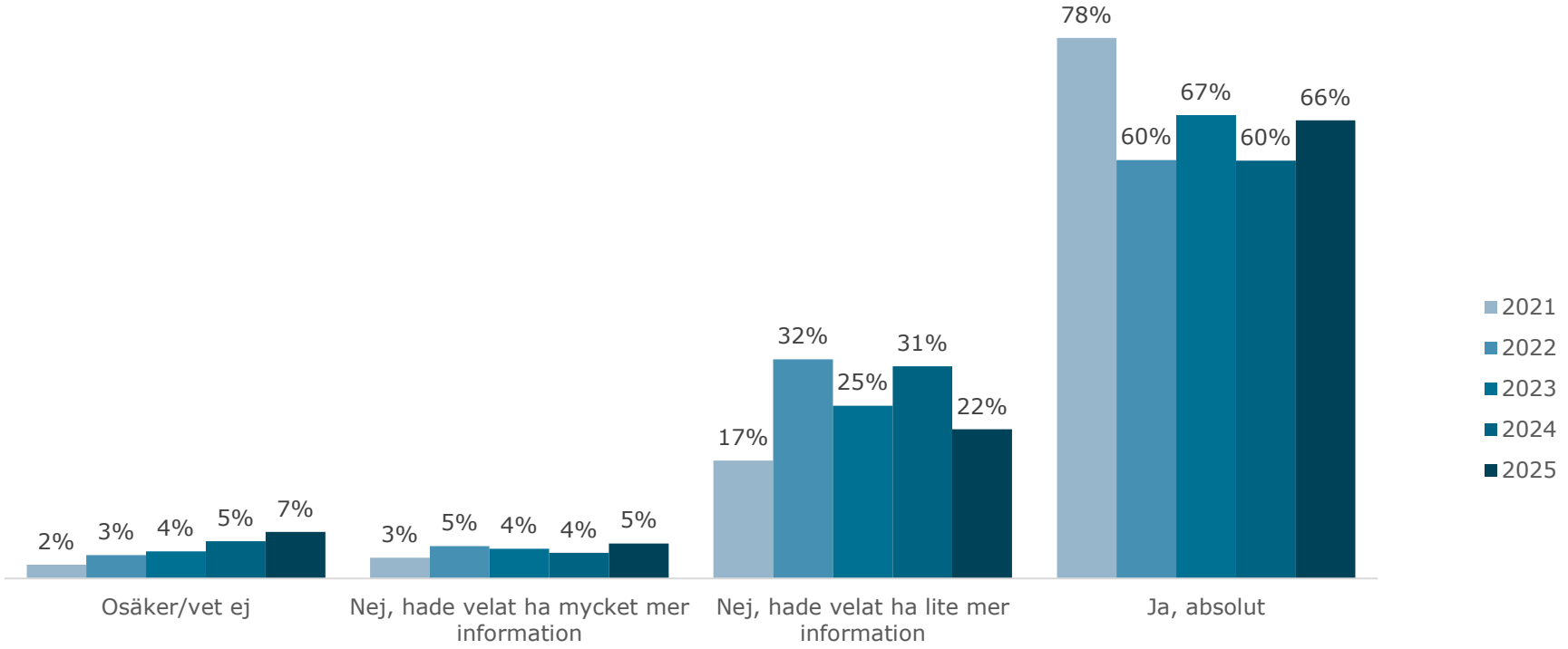

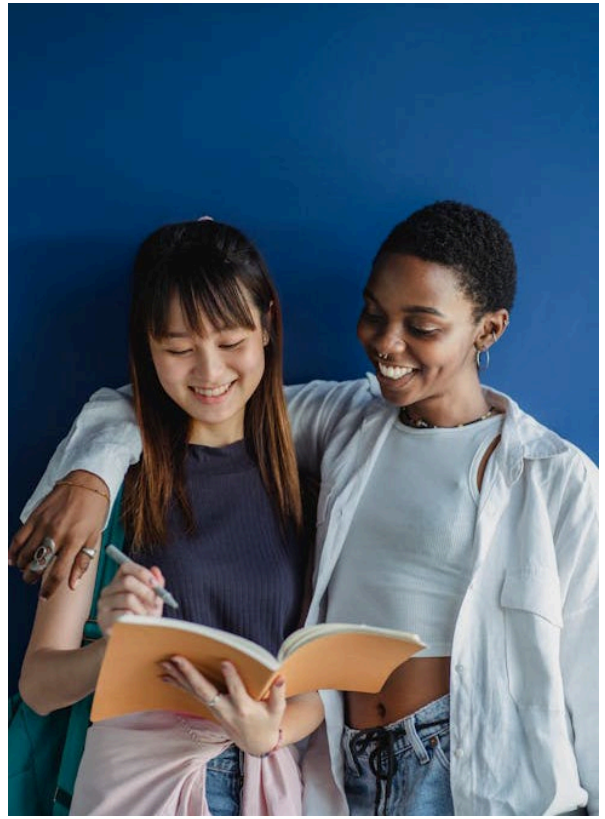

Ungdomsbarometern AB (c) 2025. Samtliga resultat och slutsatser häri presenterade är copyrightskyddade och får ej spridas externt utan Ungdomsbarometerns skriftliga tillåtelse.

Tycker du att du fått tillräcklig information om yrkesprogram inför ditt gymnasieval?

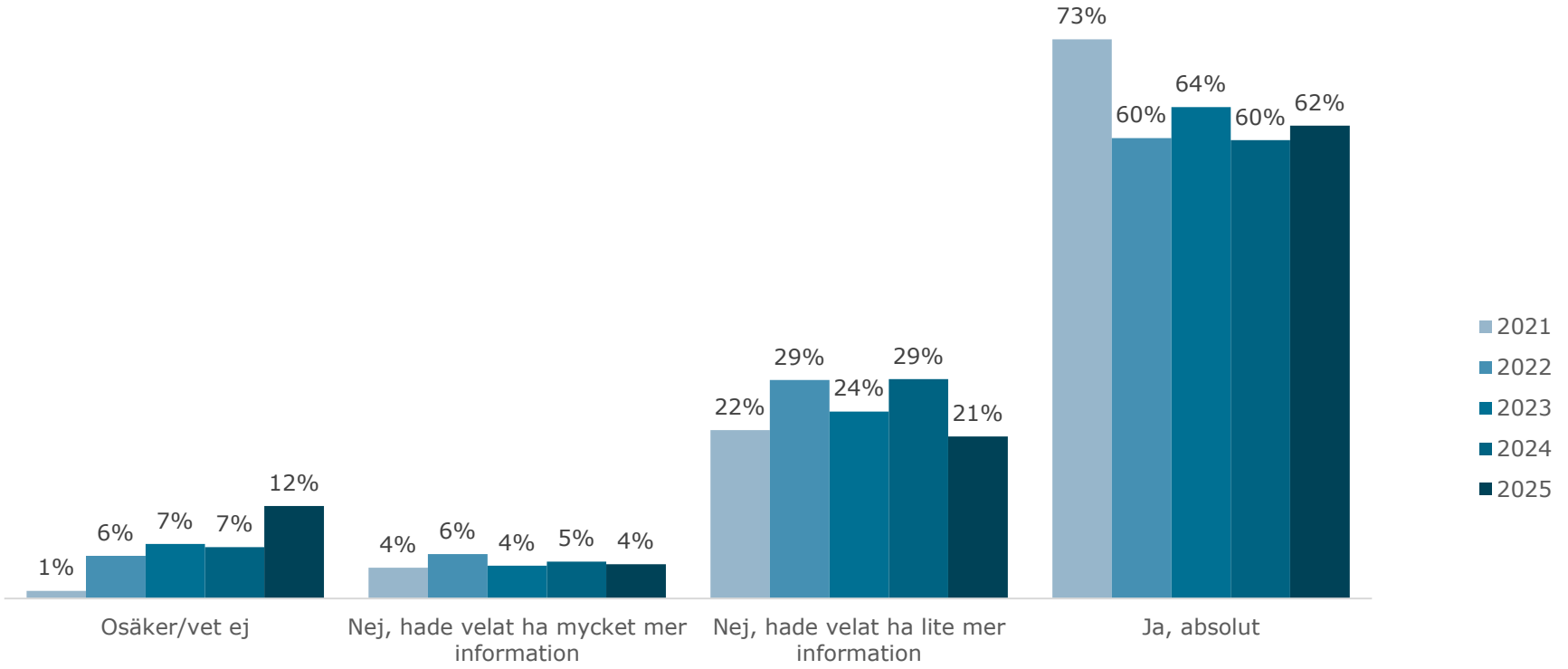

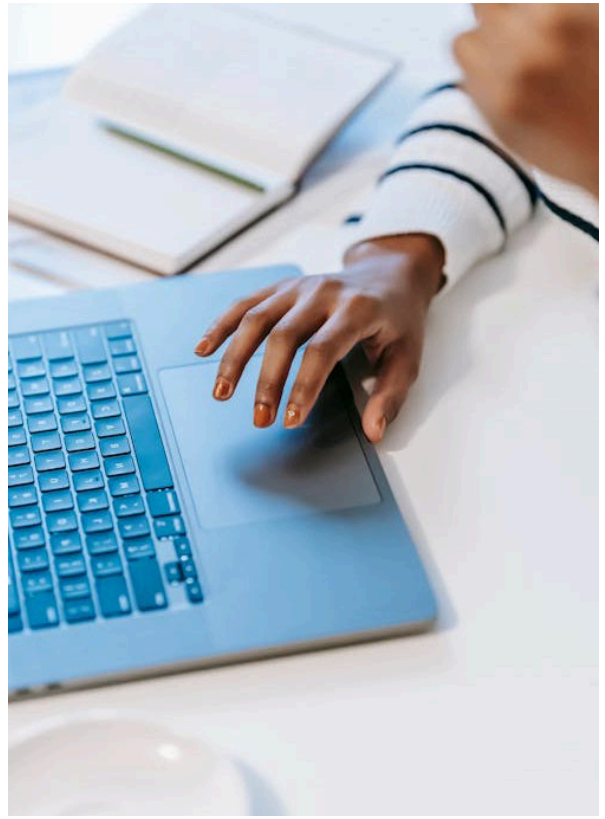

Ungdomsbarometern AB (c) 2025. Samtliga resultat och slutsatser häri presenterade är copyrightskyddade och får ej spridas externt utan Ungdomsbarometerns skriftliga tillåtelse.

Påstående: Studie- och yrkesvägledaren har informerat om yrkesprogram

2019	2021	2023	2024	2025
82%	76%	74%	70%	72%

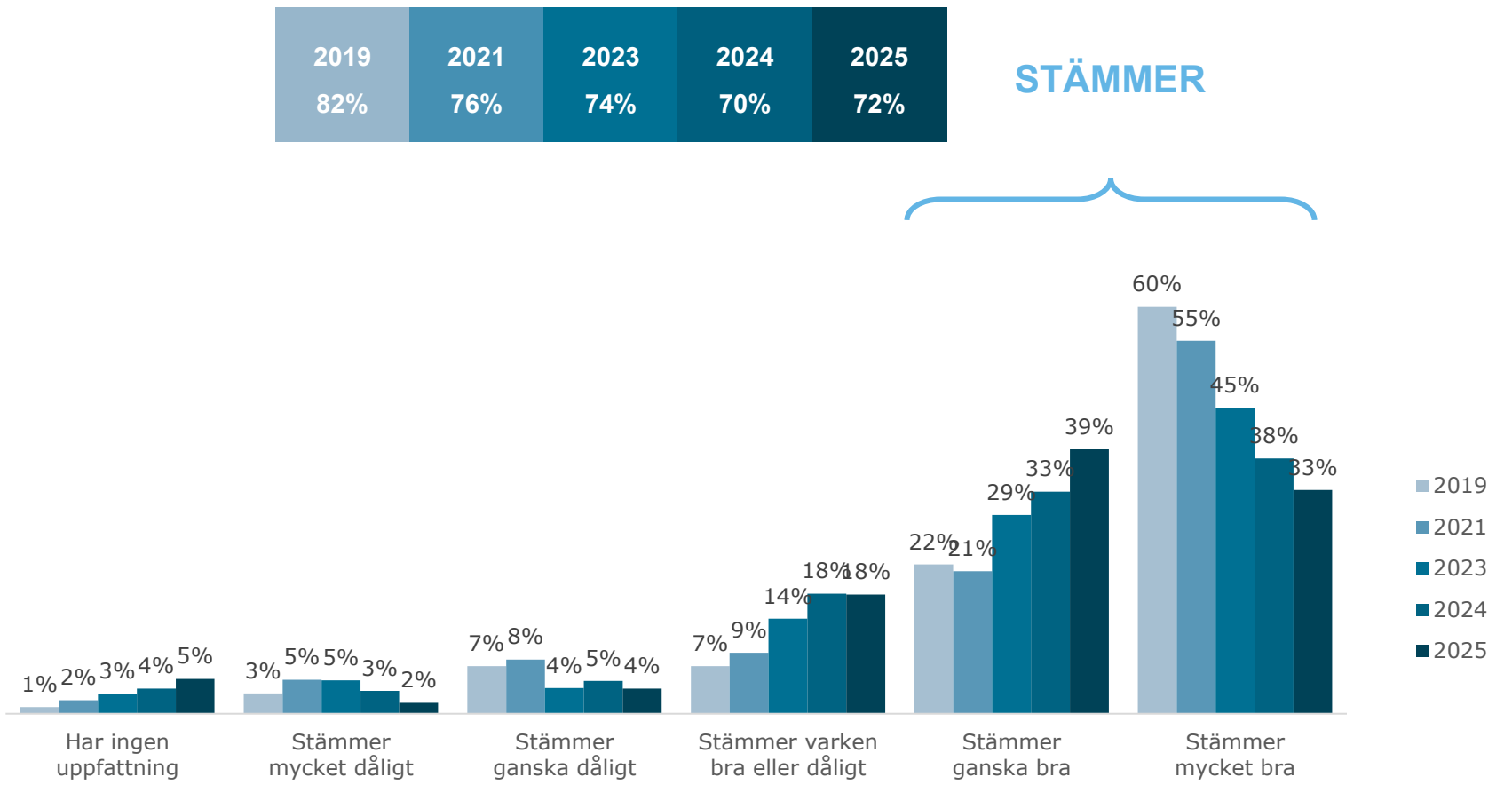

Ungdomsbarometern AB (c) 2025. Samtliga resultat och slutsatser häri presenterade är copyrightskyddade och får ej spridas externt utan Ungdomsbarometerns skriftliga tillåtelse.

Känner du till att automatisk högskolebehörighet, med möjlighet att välja bort, har införts för alla yrkesprogram från 2023?

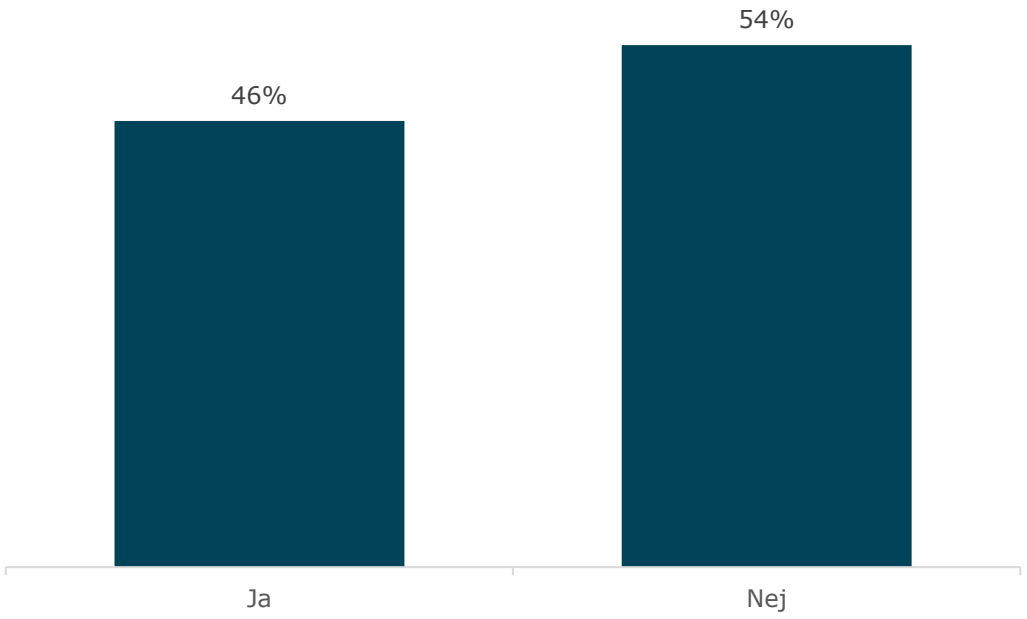

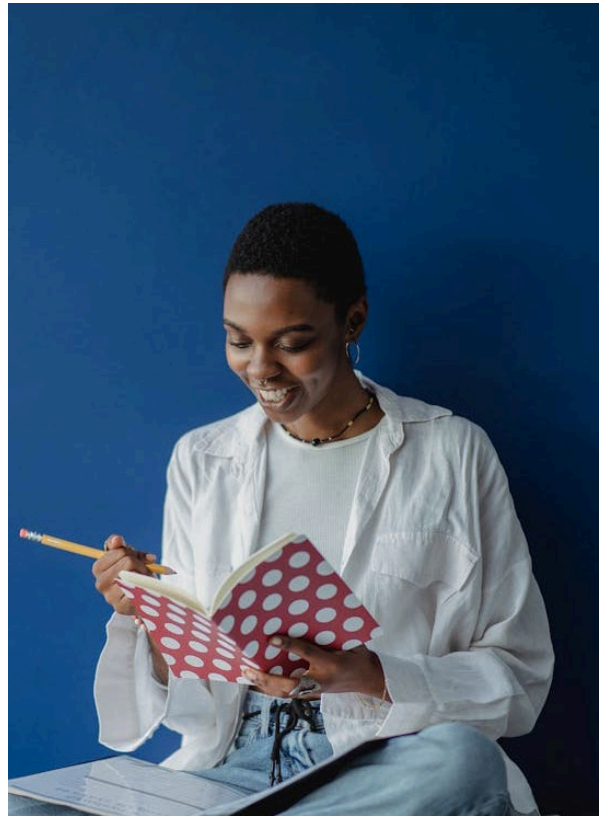

Ungdomsbarometern AB (c) 2025. Samtliga resultat och slutsatser häri presenterade är copyrightskyddade och får ej spridas externt utan Ungdomsbarometerns skriftliga tillåtelse.

Att automatisk högskolebehörighet införs på yrkesprogrammen, gör det dig...

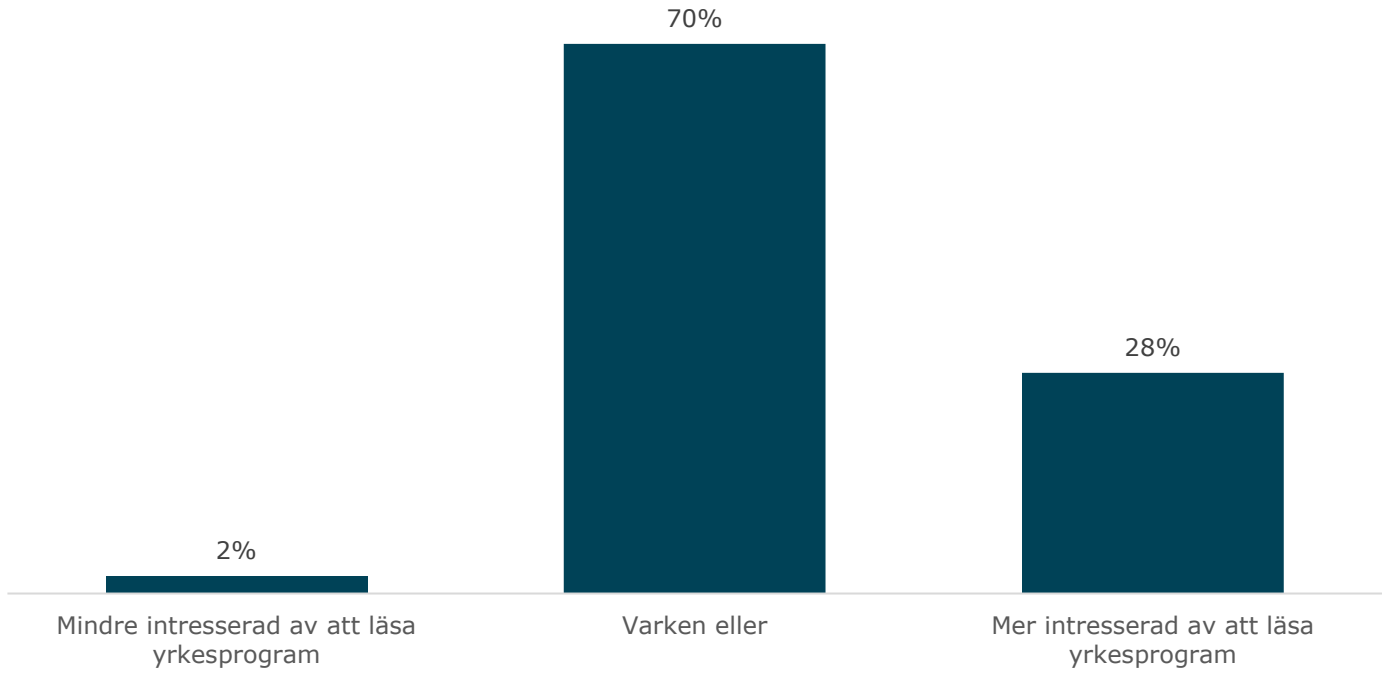

Ungdomsbarometern AB (c) 2025. Samtliga resultat och slutsatser häri presenterade är copyrightskyddade och får ej spridas externt utan Ungdomsbarometerns skriftliga tillåtelse.

FOKUS:
KILLAR OCH TJEJER

Vilken är din inställning till yrkesprogram på gymnasiet i allmänhet?

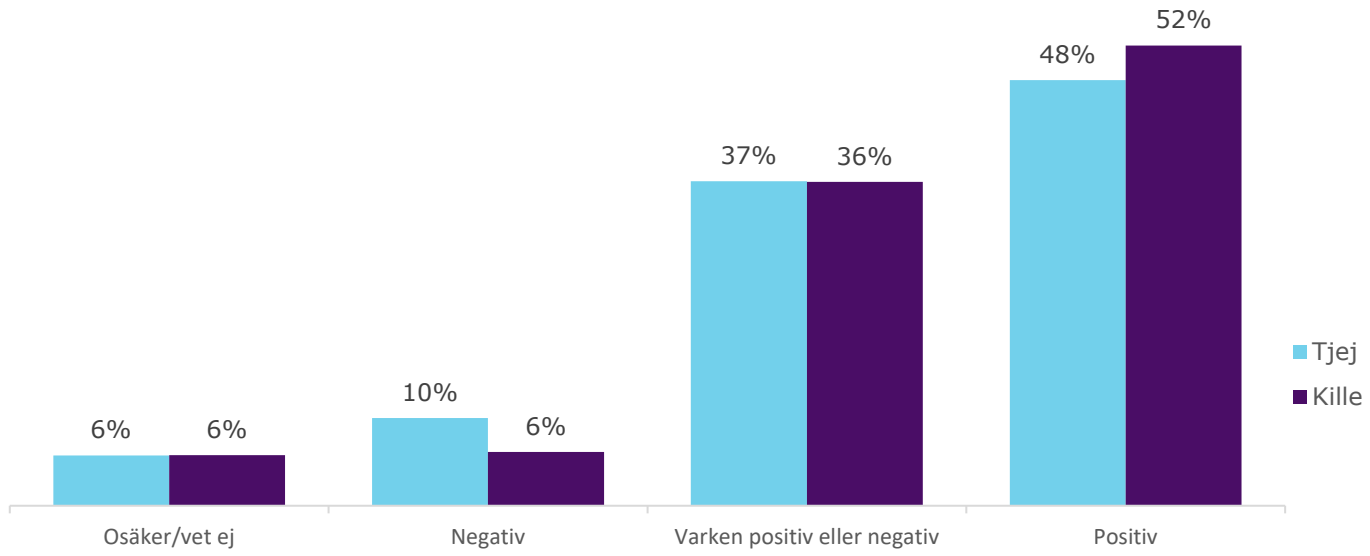

Ungdomsbarometern AB (c) 2025. Samtliga resultat och slutsatser häri presenterade är copyrightskyddade och får ej spridas externt utan Ungdomsbarometerns skriftliga tillåtelse.

Kan du tänka dig att gå ett yrkesprogram på gymnasiet?

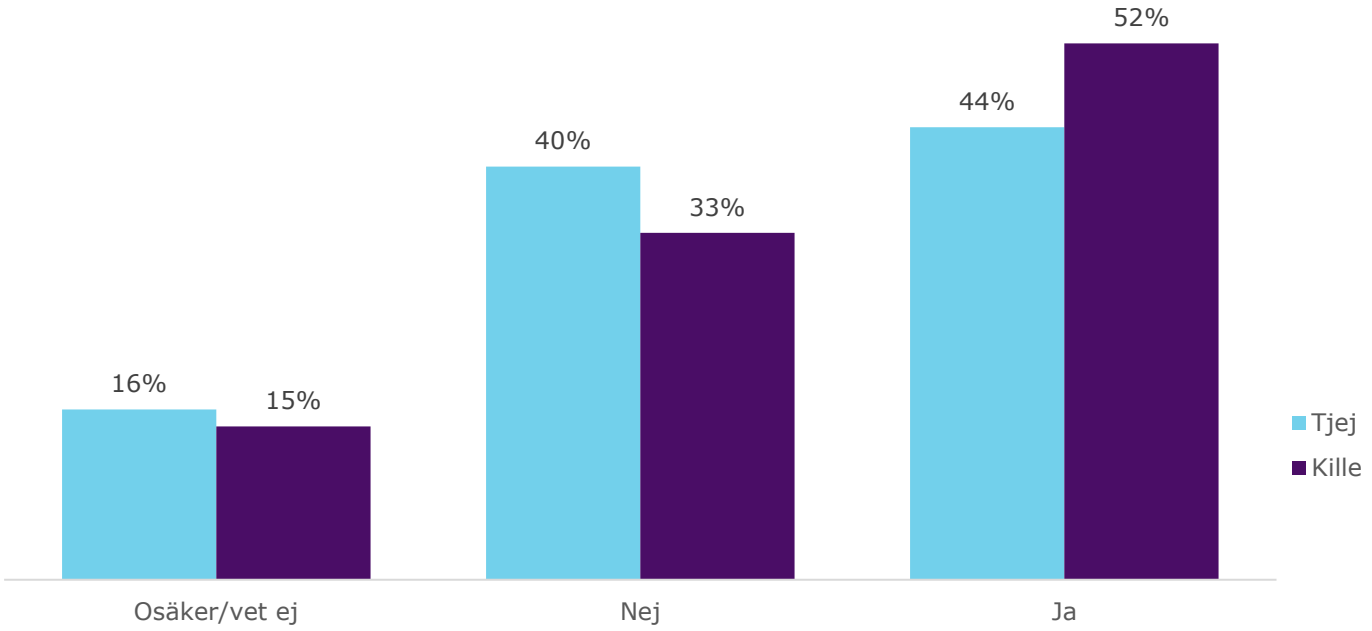

Ungdomsbarometern AB (c) 2025. Samtliga resultat och slutsatser häri presenterade är copyrightskyddade och får ej spridas externt utan Ungdomsbarometerns skriftliga tillåtelse.

Påstående: Att läsa yrkesprogram är ett smart val inför framtiden

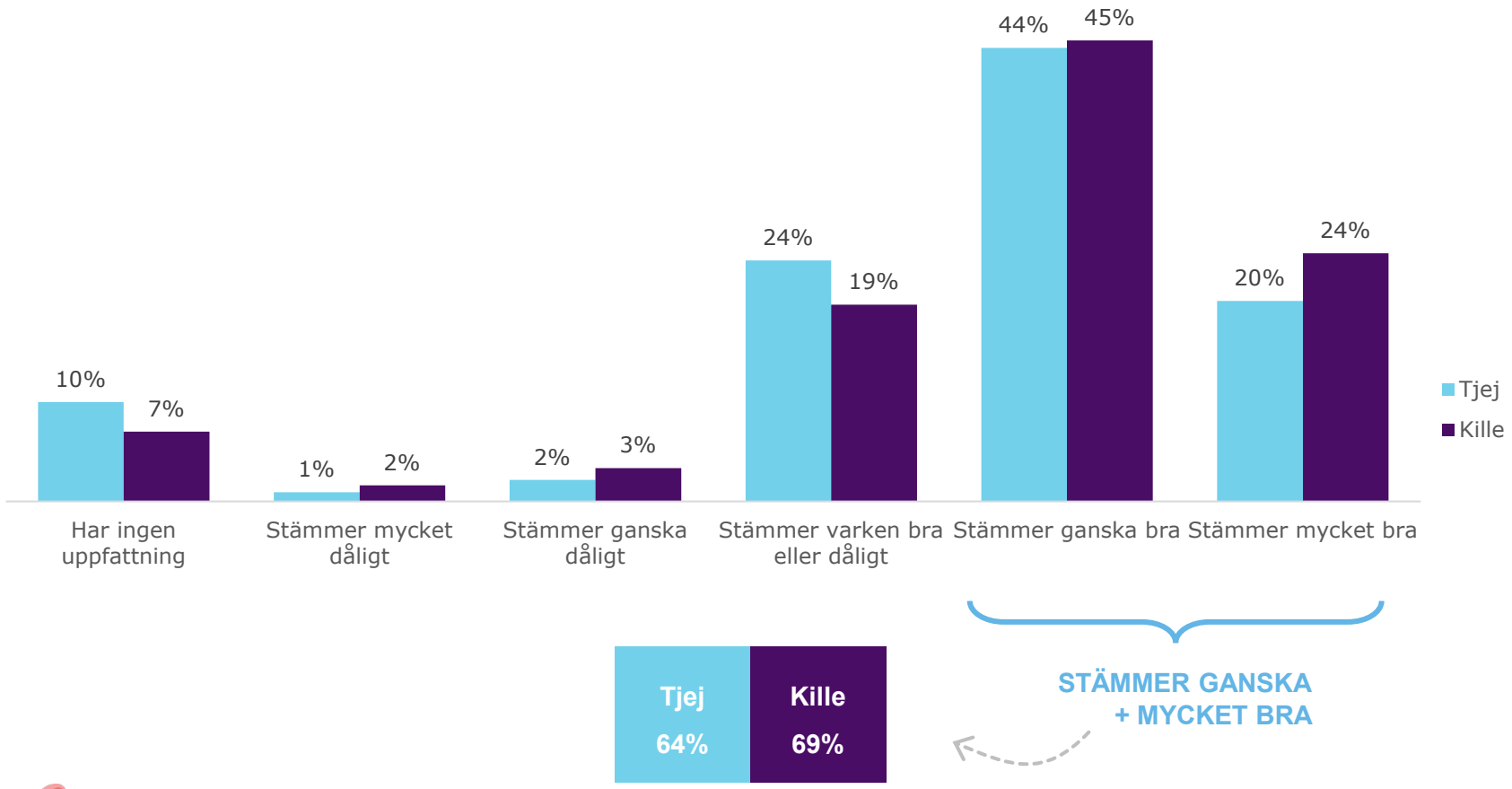

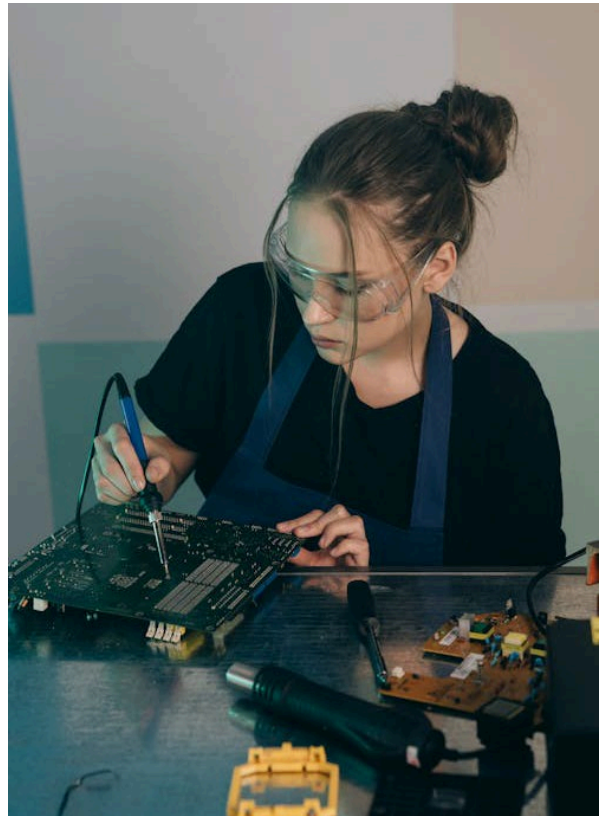

Ungdomsbarometern AB (c) 2025. Samtliga resultat och slutsatser häri presenterade är copyrightskyddade och får ej spridas externt utan Ungdomsbarometerns skriftliga tillåtelse.

Känner du till att automatisk högskolebehörighet, med möjlighet att välja bort, har införts för alla yrkesprogram från 2023?

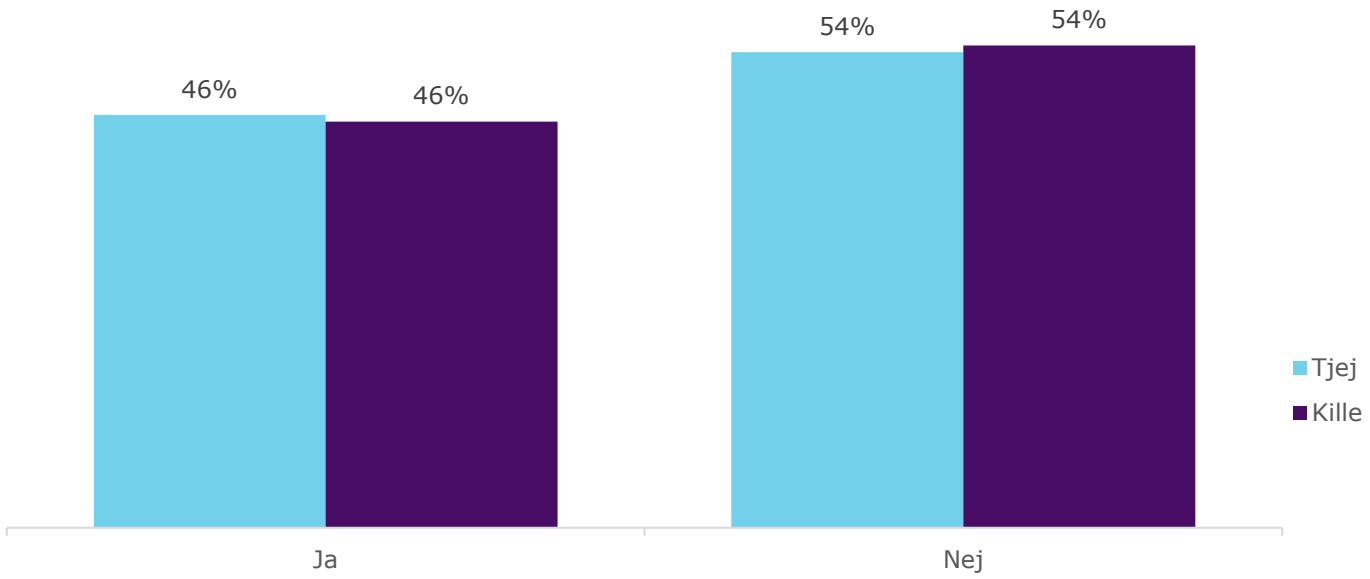

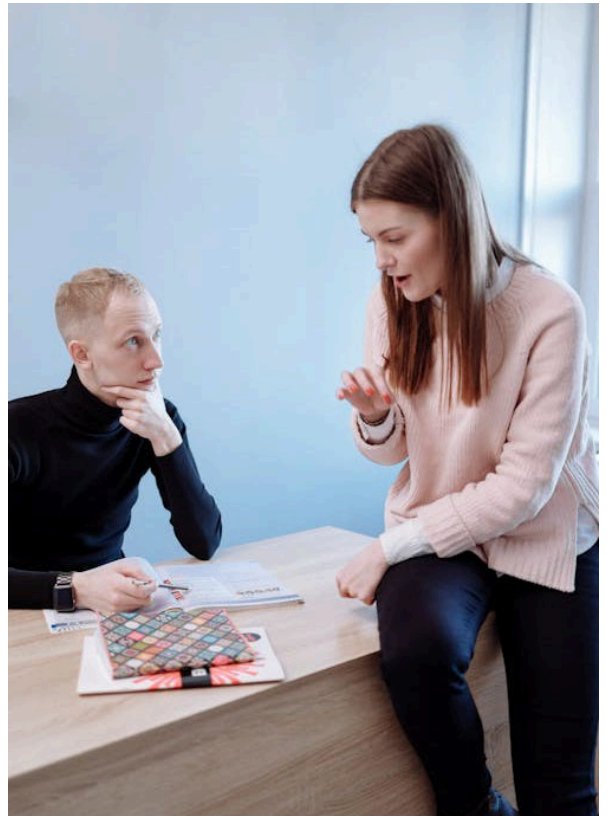

Ungdomsbarometern AB (c) 2025. Samtliga resultat och slutsatser häri presenterade är copyrightskyddade och får ej spridas externt utan Ungdomsbarometerns skriftliga tillåtelse.

KONTAKT:

Ulrik Hoffman, VD Ungdomsbarometern

ulrik@ungdomsbarometern.se

Pontus Slättman, VD WorldSkills Sweden

pontus.slattman@worldskills.se

Om undersökningen:

Undersökningen genomfördes per mobiltelefon till ett slumpmässigt urval av totalt 500 svarande ungdomar i hela Sverige som går i åk 9 och är 15-16 år gamla i januari/februari 2016-2025. Resultaten har vägts med avseende på kön och förstahandsval av programtyp.

worldskills Sweden